

MARIBORSKI

Cena 1 Din

VEČERNIK

„JUTRA“

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11 / Telefon uredništva 2440, uprave 2455
Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri / Velja mesečno prejemnik
v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglasi po ceniku / Oglese
sprejema tudi oglasni oddelček „Jutra“ v Ljubljani / Poštni čekovni račun št. 11.409

Ženeva ured nejasnim položajem

Društvo narodov je izčrpalo možnosti posredovanja med Italijo in Abesinijo - Francija vedno boli na strani Anglije - Angleško brodogradništvo pred vhomom v Jadransko morje

Posredovanje izčrpano

ZENEVA, 25. septembra. Položaj, ki je nastal po italijanski odklonitvi predloga petorice, še ni našel usmeritve. Splošno prevladuje prepričanje, da je Društvo narodov storilo že vse in da se ne da nič več storiti. To je potrdil tudi Laval v razgovoru z baronom Aloisijem. Odbor petorice je zaključil svoje delo in sedaj prehaja zopet vsa zadeva v roke sveta Društva narodov, ki pa ne more skleniti nič drugega, kakor določiti postopanje za primer italijanskega napada na Abesinijo. Gotovo je, da svet Društva narodov ne bo mogel staviti Italiji večjih pomb, kakor jih je vseboval predlog petorice. Mimo tega pa postaja stavljanje novih predlogov brezpredmetno tudi zaradi tega, ker je Mussolini večkrat izjavil, da Italija sploh ni priprava na pogajanja, ampak se bo izjave barona Aloisija ob izročitvi italijanskega odgovora v Ženevi le obrazložitev italijanskega stališča.

Konferenca veselih?

ZENEVA, 25. septembra. Z ozirom na sedanji položaj se misli, da bi bilo sedaj mogoče uvesti nova pogajanja za preprečitev vojne med Italijo in Abesinijo samo še potem, ko bi se vzhodnoafriške pogodbe, t. j. Anglije, Italije in Francije, v zvezi s tem se tu razpravlja o vprašanju sklicanja nove konference omenjenih veselih, vendar pa se ne pripisuje neki akciji nobenega pomenja. Stališče Anglije je v tem oziru tako jasno, da ni nobenega dvoma, da ni mogoče iti preko Društva narodov. Nova konferenca veselih bi bila zaradi tega brez pomena in bi se končala prav gotovo z neuspehom.

Francija na strani Anglije

ZENEVA, 25. septembra. Razvoj razmerja med Anglijo in Francijo vzbujata tu veliko zanimanje. Zdi se, da se je Francija znatno približala angleškemu stališču in se bo pridružila tudi eventualnim sankcijam proti Italiji. Vse kaže, da je zmagal v vladi upliv levicarijev, ki jih vodi Herriot. Levicariji stoje odločno na strani Društva narodov in so silekoproj nasprotniki Mussolinija in fašizma. Znanostno je tudi to, da izražajo vsi francoski listi prepričanje, da angleška in francoska vlada še nikoli nista bili tako soglasni, kakor sta sedaj. Po vesteh iz Rima izhaja, da zblizanje Francije in Anglije zelo porazno upliva na Mussolinija in sploh na vso Italijo. Mussolini se je do zadnjega trdno zanašal na to, da bo Francija ostala na strani Italije in je prav zaradi tega tudi bil tako nepopustljiv. Mogoče bi se zgodilo, da bi sedaj Mussolini postal mehkejši, vendar pa je vprašanje, kak položaj bi nastal zanj v tem primeru v sami Italiji.

Seje vlad veselih

ZENEVA, 25. septembra. V sedanjem trenutku je zelo važno to, kakšna bodo stališča vlad veselih Anglije, Francije in Italije. Angleška vlada je imela včeraj

sejo, o kateri pa ni bilo izdano nobeno poročilo. Izvedelo se je le, da se je na njej sestavil odgovor na francoski memorandum glede angleških garancij za varnost v Evropi. Obenem se je baje sklenilo naglo nadaljevati započeto vojaško akcijo v Sredozemskem morju. Sejo je imela tudi francoska vlada, vendar tudi njeni sklepi niso znani. O seji italijanske vlade se pa izve, da je razpravljala o ukrepih, ki naj jih stori Italija v primeru uvedanja postopanja proti njej v Ženevi.

Italija izstopi iz D. n.

RIM, 25. septembra. Sklepi seje italijanske vlade so vzbudili splošno prepričanje, da bo šla Italija v Abesinijo do skrajnosti in ne more več pod dosedanje minimalne zahteve. Italija počaka sedaj še na sklepe sveta D. n., da nato določi svoje stališče. Na eventualne sklepe

po čl. 15. bo takoj izstopila iz Društva narodov.

232 bojnih ladij

LONDON, 25. septembra. Angleške priprave v Sredozemskem morju zavzemajo vedno večji obseg. Sedaj je od Adena v Rdečem morju pa do Gibraltarja zasidranih že 232 angleških bojnih ladij; 82 jih leži samo v grških vodah ob vltodu v Jadransko morje. V Egiptu ima Anglija že sedaj okoli 1000 letal, pa tudi veliko število kopnene vojske. V Indiji je pripravljenih 50.000 mož, ki čakajo samo na povelje, da se vkrcajo na ladje in se odpeljejo na odrejeno mesto. Velike priprave se vrše pa tudi v angleški Somaliji in v Sudanu. Priprave se pa vrše tudi s strani Italije in Abesinije. Vest, da je abesinski cesar že podpisal dekret o splošni mobilizaciji se potrjuje.

Na tavišču domače politike

Akcija jugoslovanskih nacionalistov

Sarajevskega sestanka se udeleži tudi I. Stefanović — Odmevi v Beogradu in Srbiji

V petek bo v Lijdi pri Sarajevu konferenca pristašev pohorske deklaracije. V soboto pa sledi sestanek v Tesliću, tudi v Bosni. Obe konferenci se vršita na željo številnih jugoslovanskih nacionalistov iz Bosne in Hercegovine ter severozapadne Srbije. Obe imata zaupen značaj in sta omejeni na razmeroma ozek delokrog povabljenih, ki pripadajo raznim političnim grupacijam.

Beograjski radikalni listi skušajo sarajevski sestanek, ker se ga bo udeležil poleg drugih tudi bivši minister Ignjat Stefanović v imenu svoje parlamentarne grupe, ki šteje 23 poslancev, prikazati kot akcijo taktičnega značaja v zvezi s previranjem, ki se sedaj vrši v Narodni

skupščini. Vse te vesti so brez osnove. Jugoslovanski pohorski pokret nima ničesar opraviti s parlamentarnimi kombinacijami, ki so očitno edina stvar, na katero se gotovi listi in politiki razumejo. Na konferencah bodo poleg konkretnih programskih stvari razpravljali tudi o aktualnih političnih in gospodarskih vprašanjih.

V zadnjem času so se odlični javni delavci iz Beograda, ki do sedaj niso pripadali nobeni politični organizaciji, pridružili programu pohorske deklaracije. Ravno tako je akcijski odbor pohorskega pokreta dobil iz notranosti Srbije mnogo izjav soglasja in pripravljenosti za sodelovanje.

Politični uradniki se ne smejo strankarsko udeleževati

Notranji minister je poslal te dni podrejenim oblastvom okrožnico sledeče vsebine:

»Po čl. 118 zakona o notranji upravi je nameščencem resorov notranjega ministrstva prepovedano vsako kazanje strankarske pripadnosti in strankarsko delovanje na kakršenkoli način. Prepovedano jim je ne samo uporabljati oblasti in položaja v strankarske svrhe, vplivanje na podrejene državne in samoupravne nameščence in državljane, sploh v smeri strankarsko-političnega delovanja, kakor tudi pristransko ravnanje v službi iz strankarskih razlogov — temveč je pod kazensko sankcijo prepovedano tudi podpiranje delovanja političnih strank, čeprav so dovoljene.

Nameščencem resorov notranjega ministrstva bo najbolje služil državi, če bo daleč od vsakega strankarskega vpliva vršil svoje delo vestno in zvesto in bo imel pred očmi samo zakonitost, pravico in enakost vseh pred zakonom, ustanav-

ljanje in organiziranje političnih strank pa prepustil državljanom samim.

Ko jim sporočite to mojo okrožnico, izvolite opozoriti starešine podrejenih vam oblasti in ustanov na jasne določbe čl. 118 zakona o notranji upravi in glejte, da se bodo na poverjenem vam področju povsod po njem ravnali.

Politični ocvirki

Peter Rešetar so bili, kakor so sami poročali v »Slovenskem Gospodarju«, nedavno tega pri Sv. Urbanu, kjer so se tako nasrkali muškateljčka, da so pozabili, še na tisto geografijo, ki jim je iz mladih let ostala v rešetasti glavi. Pa so vzeli plajbez v roko, ga vtaknili v usta in napisali: »Zakaj je JNS zborovala na Pohorju? Hotela je dokazati, da ima vso Jugoslavijo za seboj, to pa drugače ni šlo, kakor da so se gospodje postavili na Pohorje in gledali proti Avstriji, tako pa so res imeli vso Jugoslavijo za seboj.« Peter Rešetar, ki so od Sv. Urbana gledali v Avstrijo (saj tja gledajo tako radi, odkar je tam uresničen sen klerikalne diktature), so pa ob polni glavi

muškateljčka pozabili, da gledajo tja le oni, ker JNS od Sv. Martina na Pohorju tja ni mogla videti. Se pač tudi take stvari zgodijo. Peter Rešetar ne hodijo več v šolo, zato se jim ni treba bati »cveka«.

Ata pozablja, da je laž greh. V »Večerniku« smo nedavno ugotovili, da so unificirane šolske knjige izšle in prišle v promet te dni, torej več mesecev potem, ko je že na vladi JRZ. »Slovenski Gospodar« pa nam odgovarja tako-le: »JRZ je vsega kriva! Mariborski »Večernik« je modrijan svoje vrste. Lansko leto so izšle šolske knjige, prevodi iz srbskih knjig, in te so letos še na prodaj — kriva pa je tega JRZ, da so te knjige izšle! JRZ je res kriva, da se nekaterim, ki tako modrost napišejo, od same jeze v glavi vrti!« Gornji stavek smo podčrtali, da vidi javnost, kako neumnega bi se rad vedoma napravil »Slovenski Gospodar«. Ne ata, te knjige niso izšle lani, ampak letos, v Gospodovem letu 1935, meseca avgusta in septembra in niso letos še na prodaj, ampak so letos šele na prodaj in se bodo v šole šele uvedle. Kako se že glasi ena božjih zapovedi? Menda: ne laži!

Drugi Jevtič. »Delavska Politika« z dne 25. t. m. piše: »Pod tem naslovom smo v »Delavski Politiki« z dne 21. avgusta t. l. objavili vest, da je bil v l. 1920. amnestiran Bogoljub Jevtič, ki je bil obsojen na robijo kot vojni dezertar. — Ker postoji sličnost imen, je treba povedati, da ta amnestiranec-vojni dezertar ni identičen z bivšim ministrskim predsednikom B. Jevtičem.«

Isti list objavlja v isti številki: »Razprave o najaktualnejšem dnevnem vprašanju smo morali opustiti, ker naj zlasti prizadeti naročniki upoštevajo.«

Ne bo inkorporacije? Pod tem naslovom objavlja »Delavska Politika: »Čuje se, da z inkorporacijo okoliških občin k mestni občini ne bo nič. Klerikalci so proti temu, ker bi se delavski živelj preveč pomnožil. — Zaradi imenovanja občinskega sveta je nastalo neko prerokanje. Predvsem radi župana. V kombinaciji so bile tri osebe, sedaj je ostala samo še ena, pač pa je spor okoli podžupanskega mesta. — Imenovanje novega občinskega sveta se pričakuje te dni.«

Okna v svet

ZLATO BEZI IZ EVROPE.

PARIZ, 25. septembra. Tukaj se zagotavlja, da je beg zlata iz Evrope v Združene države Severne Amerike vedno večji. Ta beg je v zvezi z nevarnostjo vojne v Evropi. Samo v zadnjih 15 dneh je bilo odposlanega iz Evrope v Ameriko za milijardo frankov zlata.

ITALIJSKO ZLATO KOPNI.

LONDON, 25. septembra. Reuter poroča, da se je znižala zlata rezerva italijanske Narodne banke v zadnjih dneh od 4.704.476.000 na 4.562.937.000 lir. S tem se je zlato kritje znižalo na 31%.

POLJSKA ZAHTEVA PALESTINO.

VARŠAVA, 25. septembra. V poljskem tisku se je pričela živahna kampanja, katere cilj je pridobiti Poljski kolonije. Listi naglašajo, da ima Poljska, v kateri živi tri in pol milijona Židov, najlegitimnejšo pravico do mandata nad Palestino.

POLJSKA PROTESTIRA.

VARŠAVA, 25. septembra. Ker je italijanska vlada zaplenila v ladjedelnici v Tržiču poljski parnik »Batori« s 15.000 tonami za prevoz italijanske vojske, je izročil poljski poslanik v imenu svoje vlade v Rimu protest.

Dela za naša praveta

Pomožna šola v Mariboru

Šest razredov z dvema vsoprednicama obiskuje 69 dečkov in 44 deklic — Obupno pomanjkanje učnih prostorov — Z revnimi otroki je vsega pomilovanja vredno tudi učiteljstvo — Javna prošnja usmiljenim srcem

Naši javnosti je prav malo znana pomožna šola v Mariboru, ki jo letos obiskuje 113 manj nadarjenih otrok. Nobeno lokalno glasilo ji ni do danes posvetilo trohice pozornosti in zdi se, kakor da bi jo hoteli zatajiti. O vsaki drugi šoli čitamo od časa do časa v lokalnih listih vesti o raznih šolskih prireditvah, le žalostne razmere pomožne šole še niso prodrlje v javnost. Skromno v tem pogledu pa je tudi učiteljstvo, ki ga je naporna in težavna služba napravila takega, da noče obešati svojih naravnost neverjetnih uspehov in velikih težav na veliki zvon. Ni naš namen, razpravljati v pričujočih vrstah o učnem načrtu in o uspehih pomožne šole, ki jih doseže požrtvovalno učiteljstvo pri teh manj nadarjenih otrokih, čeprav so silno zanimivi. Poudarimo le to, da jemljejo mojstri kaj radi učence iz pomožne šole za vajence, in da so navadno otroci iz pomožne šole najboljši delavci v življenju. Naš namen je vzbuditi javno usmiljenje do teh otrok, ki jih je mati narava zastopavila za drugimi duševno normalno razvitimi otroki.

Pomožna šola v Mariboru ima svoje prostore v II. nadstropju Razlagove šole. Šola je šestrazredna z dvema vzporednicama in jo obiskuje letos 69 dečkov in 44 deklic. Zaradi tesnobe prostorov je pouk deljen in imajo trije razredi šolo popoldne. Obiskujejo jo manj nadarjeni in duševno zaostali otroci iz vseh mestnih okolišev, nekaj otrok pa je tudi iz okoliških občin, iz Studencev, s Teznega, Pobrežja in Košakov. Šolo vzdržuje banska uprava, za prostore in kuriivo pa mora skrbeti mestna občina mariborska. Tudi subvencija banske uprave pri danih razmerah zdaleč ne zadostuje, prav tako malenkostna pa je tudi milost, ki jo uživa pomožna šola pri mestni občini. Vsa skrb je torej na ramah šolske upraviteljice ge. Burnikove in njenega požrtvovalnega učiteljskega zbora, ki napravi po svoji skromnosti utis, kakor bi se z otroci vred tudi ono učilo zapostavljeno.

Otroci, ki obiskujejo pomožno šolo, so v pretežni večini otroci alkoholikov, revčki iz barak in vagonov, kjer je doma največja revščina in beda. So otroci revnih viničarjev, ubogih delavcev, ki se preživljajo iz dneva v dan in ki imajo edino srečo v življenju, da jih je usoda obdarila s kopico otrok. Lačni, bosí, raz-

irgani, brez knjig in drugih šolskih pripomočkov pridejo ob pričetku šolskega leta. Ubogo učiteljstvo mora toraj skrbeti za njihove lačne želodce, za obleke, za obutev, za knjige in vse druge šolske potrebščine. Zato trka na usmiljena srca in išče darov za svoje revčke. Zdravstveni dom pošilja vsak dan za najslabotnejše po 25 porcij mleka. Z večjo podporo v blagu pa je priskočila šoli na pomoč doslej le Hutterjeva tekstilna tvornica. Ker prihajajo otroci v šolo raztrgani in razcapani, jim mora učiteljstvo med poukom šivati obleke. Z eno besedo povedano, skrbeti mora zanje, kakor za svoje lastne otroke. Ker so otroci lačni in prosijo kruha, je priporočeno učiteljstvo često seči v lastni žep in jim kupiti kruha. Kako revni so ti otroci, je dokaz tudi v tem, da nimajo na šoli nobenega mladinskega društva, ne podmladkarjev Rdečega križa in »Jadransko stražo«. Ko je prinesel neki deček učiteljici 50 par za »Jadransko stražo«, je že drugi dan vprašal, če bo lahko šel na morje. Teh ubogih otrok naj bi se usmilila dobra mariborska srca in jim pomagala lajšati gorje in bedo v njihovi rosi mladosti.

Omenili smo že, da so učni prostori pomožne šole silno tesni in da morajo nekateri razredi imeti pouk popoldne. Zlasti v zimskem času prihajajo revčki, ki imajo popoldanski pouk, že dopoldne. Ker ni na šoli ogrevalnice niti čakalnice, mora učiteljstvo prezebavajoče otroke vzeti v svoje razrede, ki so že itak prenapolnjeni. Primanjkuje pa na šoli tudi klopi in morajo v nekaterih razredih sedeti otroci na šolskem odru okrog katedra. Prav tako je na šoli silno slabo preskrbljeno za ventilacijo učnih prostorov. Učitelj, ki je kdaj poučeval kje v zakotni vasi ve, kaj se pravi učiti take otroke v takem razredu. Prepričani smo, da se bodo teh revnih otrok med najrevnejšimi usmilili tudi merodajni činitelji in našli kjerkoli bilo nekaj sredstev za pomožno šolo. Ko pa bo zgrajena nova šola kralja Aleksandra, naj bi mestna občina mariborska dodelila pomožni šoli primernejše in večje prostore. Ti ubogi otroci itak nimajo ničesar dobrega v svojem življenju in ni prav, da se zapostavljajo in ker tudi ničesar dobrega v življenju ne bodo imeli, naj bi vsaj v lepih snažnih in zračnih sobah preživeli svoja šolska leta.

Domači problemi

Obramba pred zračnimi napadi

Tudi Maribor je dobil odbor, ki naj poskrbi za tako obrambo

Neumorno napredujoča tehnika se žal izživlja tudi na negativnem torišču. Brez ogromnega razvoja tehnike v poslednjih desetletjih si ne moremo misliti napredka človeštva in kulture, torej v pozitivnem smislu. Človeški duh skuša vsako pridobitev na tehničnem področju izrabiti tudi v negativnem smislu, t. j. išče načina, kako bi se novi izum uporabil za vojno, za pokončavanje ljudi. Res je pa, da se tudi na tem negativnem področju iščejo poti, ki naj bi bojna sredstva onemogočila ali vsaj oslabilo. Imamo torej zopet pozitivno plat na negativni strani. Človeški duh je delaven na obe strani. Uničiti hoče nasprotnika, sebe pa ohraniti pred učinkom sovražnikovih bojnih sredstev.

Do pred dobrimi 20 leti se je obramba omejila le na sredstva zoper napade na kopnem in na morju. Tretja dimenzija, zrak, je bila takrat kot bojno polje še neznan. Ogromni razvoj, ki ga zlasti po vojni zaznamuje letalstvo, se pa spretno uporablja v vojne namene. Vojaško letalo je strašno napadalno orožje, ki nas silí, da pravočasno razmišljamo o obram-

bi pred njim. Velik del bodoče vojne se bo odigral v zraku, ali pa se bo smrt trosila na prebivalstvo od zgoraj, iz zraka. Bombe in strupeni plini niso po našem okus, in zato se moramo za vsak primer pripraviti že sedaj, da nas razvoji dogodkov ne prehitijo in nas ne najde nepripravljene.

Dal Bog, da ne bo nevihte, čeprav se na obzorju zbirajo črni oblaki! Izkušnja nas uči, da človek ne sme nikdar biti nepripravljen. Ker čez noč lahko zavlada Mars in Morana bo imela strašno žetev. Zato se ves svet mrzličavo pripravlja na obrambo pred sovražnimi napadi, ki mu jih utegne prinesiti vsak dan.

Splošno je razširjeno mnenje, da pred napadi iz zraka ni obrambe in da je civilno prebivalstvo v zaledju izročeno sovražniku na milost in nemilost. Res je, da taki napadi zahtevajo žrtve, res je pa tudi, da je obramba mogoča. Izvedena pa mora biti večje, smotreno in prebivalstvo mora biti disciplinirano. Ako vse to dosežemo, lahko mirno zremo v bodočnost.

Po vsej Jugoslaviji se vrše priprave za

obrambe pred zračnimi napadi, ki utegnejo biti neizogibni, ako bi tok dogodkov potegnil tudi našo državo v bojno vihar, česar pa ni ničesar. Povsod, v vseh večjih krajih se snujejo odbori, čijih naloga je organizirati obrambo prebivalstva pred napadi iz zraka. Tak odbor se je ustanovil tudi v Mariboru. Vodstvo obrambe je v večjih rokah, zato mu lahko popolnoma zaupamo. V kratkem slede navodila, kako naj se prebivalstvo ravna, ako res nastane vojna.

Razne vesti

Novi konzul. Za konzula v Valoni je imenovan bivši šef centralnega presbitorja Teofil Gjurovič.

Odlikovanja. Na predlog trgovskega ministra so bili odlikovani z redom sv. Save II. stopnje: Vojo Koprivnik, načelnik ministrstva za gozdove in rudnike v p., z redom sv. Save IV. stopnje Franjo Londin, glavni ravnatelj tovarne za salame Gavrilović & sinovi v Petrinji, Filip Herc, industrijalec in lastnik tovarne za salame in suhomesnato robo v Karlovcih, Milutin Žan, ravnatelj tovarne za salame Rabus & sin v Zagrebu; z redom Jugoslovenske krone IV. stopnje Josip Benko, lastnik tvrdke Benko v Murški Soboti.

Spremembe v vodstvu banovinskega šolstva. Prosvetni minister je imenoval za vršilca službe banovinskega šolskega nadzornika g. Ivana Štruklja, šolskega upravitelja manjšinske šole v Ljubljani. Za vso banovino bo vodil sam vse posle banovinskega šolskega nadzornika. Dosedanja vršilca službe banovinskega šolskega nadzornika Fran Dernovšek in Andrej Škulj sta te funkcije razrešena in prevzameta službo okrajnega šolskega nadzornika pri okrajnem načelstvu Ljubljana-okolica, kjer sta določeni dve mesti in sicer za vzhod in zapad okolice. Oba sta že danes izročila svoje posle.

Turudija zbira prostovoljce za Abesinijo. V Ljubljano je prispel te dni znani borec s soške fronte v svetovni vojni proti Italiji, polkovnik Turudija, da zbere prostovoljce za Abesinijo, ki ji hoče s svojimi dragocenimi izkušnjami pomagati.

Muslimani zahtevajo, da se njihov rejs-ul-ulema preseli iz Beograda v Sarajevo, ki se naj zadrživa »Šeih ul Islam«.

Strojnice, puške, municijo je odkrila dunajska policija te dni v Ottakringu, XVI. okraju. Marksisti in narodni socialisti se pripravljajo za boj proti klerikalnemu terorju in diktaturi.

Papenova moč! Nemški poslanik von Papen na Dunaju je dosegel, da je iz nekaterih dunajskih listov izginila rubrika »Iz III. Reicha«, kjer se je kritiziralo postopanje narodnega socializma proti katoliški cerkvi.

Ptujske novice

Nezgode in nesreče. Martin Petek, 20letni sin posestnika iz Kolajnsčaka pri Mali nedelji, se je vozil k Sv. Jurju ob Ščavnici k maši. Med potjo je zavozil v cestni jarek in padel tako nesrečno, da si je zlomil levo ključnico. — Marija Arteniak, mlinarjeva žena iz Hajdine, je dobila s polenom po glavi udarec, da je obležala nezavestna. Oba poškodovanca so spravili v ptujsko bolnišnico. V isti zavod so prepeljali tudi Franca Murkoviča, posestniškega sina iz Grabšincev, ter orožnika Miha Ekarta iz postaje Mala nedelja. Prvi je dobil z nožem sunek v levo stegno, drugi pa, ki je miril prepirajoče se fante, s kolom po glavi s tako silo, da je obležal nezavesten. Poškodba poslednjega je smrtno nevarna.

Vlom in tavnina. Neznani tatovi so vlomili v kuhinjo hotela Kosar, od koder so odnesli razne mesne izdelke. Obiskali so tudi mesnico in stikalji za denarjem, katerega pa k sreči niso našli. — Iz večje meščanske šole v Ptujju je neznan storilec ukradel moško dvokolo, last učenca Franca Preloga iz Bukovcev. Kolo je vredno Din 600.

Požar. Preteklo noč je izbruhnil požar pri posestniku Reichtbauerju v Gornji Savinski, občina Majšperg. Zgorelo je gospodarsko poslopje s poljskimi pridelki vred in znaša škoda okrog Din 100.000.

Domači gasilci so požar lokalizirali in ogenj pogasili. Vzrok požara ni znan.

Kino. V sredo 25. t. m. in v četrtek 26. t. m., obakrat ob 20. uri, se predvaja film »Kje je otrok gospe F«. V soboto 28. ob 20. uri in v nedeljo 29. t. m. ob 18.30 in 20.30 pa je na vrsti film »Susan Lenox«. V glavni vlogi Greta Garbo.

Gospodarska življenje

Kmečka uredba. »Vreme« poroča, da je bil na zadnji seji ekonomsko-finančnega odbora ministrov dosežen sporazum o osnovnih načelih nove uredbe za likvidacijo kmetijskih dolgov. Nova uredba, ki je v glavnih linijah gotova, bo skoraj predložena ministrskemu svetu, ki bo razpravljala o njej po povratku predsednika dr. Stojadinovića iz Črne gore. Kakor zatrjujejo poučeni krogi, bo nova uredba neke vrste kombinacija starih določb s principom individualne zaščite.

Plemenski sejem rodovniške govede pingavške pasme priredi banska uprava v Ormožu jutri v četrtek 26. t. m. Na sejemu bo prignanih lepo število dobre plemenske živine, osobito plemenskih bikov, v starosti od 5 mesecev do dveh let.

Pri zvezni razstavi rodovniške živine svetolislaste pasme v Murški Soboti je dobil najboljšo oceno bik, ki je last Kolomana Vrečiča iz Štrukovec, 12 bikov je bilo ocenjenih v II. razred, pet bikov pa v III. razred. Izmed krav je dobila najboljšo oceno krava, ki je last Petra Gerkeša iz Lutverec. Izmed 99 razstavljenih krav so dobile odlično oceno tri, prav dobro 31, dobro 60, povoljno 3.

Na črenšovškem sejmu so se prodajali bikji po 1.50 za kg, prvovrstne telice po 3 dinarjev za kg.

Proizvodnja piva pada. Leta 1928 je znašala proizvodnja piva v naših pivovarnah 728.307 hl, l. 1929 674.763 hl, l. 1930 653.238 hl, l. 1931 540.254 hl, l. 1932 338.095 hl, l. 1933 214.417 hl, l. 1934 210.160 hl. Iz teh števil se vidi, da je mogla pivovarniška industrija v preteklem letu izkoristiti komaj 15% svoje kapacitete ter da je potrošnja piva od l. 1928 padla za več ko 71 odstotkov.

Na živinski sejmu v Mariboru dne 24. t. m. je bil prignanih 13 konjev, 18 bikov, 122 volov, 418 krav in 12 telet, skupno 583 komadov. Povprečne cene so bile: d. beli voli 2.75 do 4, poldebeli voli 2.25 do 2.50, za rejo voli 2 do 2.40, biki za klanje 2 do 2.50, klavne krave debele 2 do 2.75, plemenske krave 1.50 do 2, krave za klobasarje 1 do 1.25, molzne krave 2.25 do 2.50, breje krave 2.25 do 2.50, mlada živina 2.50 do 2.80, teleta 3 do 4. Prodanih je bilo 347 komadov.

Mesne cene v Mariboru. Volovsko meso I. vrste 8 do 10, II. vrste 6 do 8, meso od bikov, krav in telic 4 do 6, telečje meso I. vrste 8 do 10, II. vrste 4 do 6, svinjsko meso sveže 8 do 12.

Mariborski seneni trg. Danes v sredo sta bila na trgu dva voza sena po 60 do 62 in dva voza otave po 40 do 45 dinarjev za 100 kg.

Sportna gibanje

OOLNP službeno. Program za 29. septembra: V Mariboru: Ob 14. ISSK Maribor: SK Rapid rez., ob 16. ISSK Maribor I: SK Rapid I. — V Murški Soboti: Ob 15.30 SK Mura: SK Ptuj. Službujoči odbornik v Mariboru g. Ošlak, v Murški Soboti g. Lipič. Klubi se pozivajo, da postavijo dovoljno število starejših rediteljev. Sprememba naslova tajništva OOLNP: Vsi dopisi, naslovljeni na O. O. L. N. P. v Mariboru se naj pošiljajo na naslov: Ilovar Lojze, Maribor, Keižarjeva 5, I. nadstr. — Tajnik.

Drugo kolo prvenstvenih tekem mariborskega II. razreda se je odigralo preteklo nedeljo. Rezultati so bili: V Ptujju SK Ptuj: Gradjanski SK (Čakovec) 1:0, v Murški Soboti SK Mura: SK Lendava 2:1.

Sokolske veste

Sokolsko društvo Maribor matica poziva vse članstvo, da se udeleži pogreba br. Ljudomila Nabergoja. Udeleženci naj imajo znake. Pogreb je jutri, v četrtek ob pol 16. na mestnem pokopališču.

Mariborske novice

Ganljivo slovo na okrajnem načelstvu

Okrajna načelnika dr. Senekovič in Makar sta se danes dopoldne poslovila od uradništva

Ganljiv je bil danes dopoldne dogodek na mariborskem okrajnem načelstvu, ko sta se premeščena okrajna načelnika gg. dr. Ivan Senekovič in Milan Makar poslovila od svojega uradništva. Uradništvo okrajnega glavarstva za mariborski desni breg se je zbralo ob pol 11. uri v sejni sobi. Ko je vstopil okrajni glavar g. Milan Makar, ga je nagovoril podnačelnik g. Leopold Eiletz. V toplih besedah se je poslovil v imenu vsega uradništva, se mu zahvalil za njegovo dobrohotnost in nepristranost ter naglasil, da ga bo vse uradništvo ohranilo v najlepšem spominu. Tudi je naglasil, da je bil odhajajoči šef iskren prijatelj uradništva, ki mu je vselej in povsod vračalo zvestobo za zvestobo. V znak hvaležnosti pa mu je izročil skromno darilce s prošnjo, naj ga spominja na Maribor in njegove zveste sodelavce. Močno ginjen se je poslovil nato okrajni načelnik g. Makar, ki je obemer priporočil vsemu uradništvu, naj se izkaže vredno svoje odlične ocene in naj bo prav tako naklonjeno in zvesto tudi njegovemu nasledniku.

Kmalu nato pa se je zbralo uradništvo okrajnega načelstva za mariborski levi

breg v načelnikovi sejni sobi, da se poslovi od svojega šefa, okrajnega glavarja g. dr. Ivana Senekoviča. Ginjeno je bilo tudi to slovo. Okrajni načelnik se je najprej poslovil z lepim nagovorom od vseh, nato pa vsakemu posameznemu stisnil roko v slovo. Prosil je vse navzoče, naj tudi v bodoče opravljajo vestno kot doslej svojo službo in naj bodo njegovemu nasledniku vselej zvesto ob strani. V imenu uradništva se je odhajajočemu šefu zahvalil za vse dobre zdravstvene inspektor g. dr. Jurček s prošnjo, naj ga ohrani v najlepšem spominu.

Reči moramo, da se je uradništvo okrajnega načelstva s solzami v očeh poslovilo od odhajajočih šefov. Okrajni načelnik g. dr. Senekovič je v Mariboru kot načelnik nad dve leti, znan pa je Mariborčanom že iz prekratkih dni kot šef mariborske policije. Okrajni načelnik g. Milan Makar pa je bil v Mariboru nepretrgoma dolgih 16 let in je opravljal več let službo vladnega tajnika nato podnačelnika za levi breg, pred štirimi leti pa je bil imenovan za načelnika na desnem bregu.

Beg dveh sumljivih moških

Policija meni, da sta bila zloglasna vlomilca Košanec in Pajman

Danes ob 5. uri zjutraj je sprevoznik Štefan Mohorko iz Rošpoha telefonsko javil tukajšnji policiji, da sta v času, ko je šel v službo na glavni kolodvor, skočila preko plotu tvrde Rakuš na Aleksandrovi cesti dva sumljiva moška. Ko sta zapazila Mohorko, sta begunca počepnila za plot. Zaradi tega je postal Mohorko pozoren na sumljiva tipa in se je ustavil. Takrat pa sta se spustila moška v beg in jo ucvrta po Tomšičevem drevoredu proti Mestnemu parku.

Policija je takoj odredila kolesarsko patruljo, ki je pregledala ves drevored, park in vse sosednje ulice, niso pa našli nobenih sumljivih oseb. Ni izključeno, da sta begunca našla dobro skrivališče v vinogradih pod Piramido.

Sumijo, da sta bila to zloglasna zločincev Košanec in Pajman, ki sta skušala vlomiti v Rakušovo skladišče, a sta bila pravčasno prepočena. Opis Mohorka, ki ju je zapazil, se ujema z zunanostjo obeh nevarnih vlomilcev.

Jesenske tekme ptičarjev

Društvo ljubiteljev ptičarjev v Ljubljani priredi letošnjo jesen dne 13. oktobra 1935 v okolici Maribora tri tekme za pse, ptičarje, in sicer jesensko vzrešno tekmo za ptičarje nemških pasem, poležene v letu 1934., in širšo poljsko tekmo za starejše pse ter poljsko tekmo za angleške ptičarje. Letos preteče 25 let, odkar se je vršila v Sloveniji prva tekma ptičarjev. Društvo vladno vabi vse, ki so se udeležili tekme pred 25 leti v Domžalah, da se udeležijo prijateljskega sestanka, ki se bo vršil na predvečer tekme, dne 12. oktobra ob 20. uri v hotelu Zamorec v Mariboru, da se ta jubilej primerno proslavi. V nedeljo 13. oktobra je zbirališče tekmovalcev ob pol 7. v hotelu Meran, tam se vrši pregled psov in zbiranje, odtod odhod z avtobusom v lovišče.

Opoldne je kosilo v gostilni Wruss pri Sv. Miklavžu. Popoldne nadaljevanje tekme. V primeru prav slabega vremena ali če ne bo mogoče vse prijavljene pse v vseh predmetih preizkusiti prvi dan, se tekma nadaljuje še v ponedeljek, dne 14. oktobra. Prijavnina za vsakega psa znaša za člane 50 Din, za nečlane 100 Din, za poklicne lovce, ki vodijo lastne pse, 25 Din. Poklicni lovci dobe denarna darila, ostali predmetna poleg diplom. Prijave sprejema D. L. P. v Ljubljani ali pa podružnica v Mariboru do 1. oktobra t. l. Vabljeni so vsi člani društva in prijatelji kinologije, posebno pa lovci, da prisostvujejo jesenskim tekmam.

Iz železniške službe. H glavnemu kolodvoru v Ljubljani je premeščen Franc Robida, dosedaj pri mariborskem glavnem kolodvoru.

Iz Mestne godbe. Blagajniško funkcijo pri Mestni godbi je namesto g. Neraliča, ki je odšel iz Maribora, prevzel upravnik Narodnega gledališča g. dr. Brenčič.

Gostilničarji iz dravske banovine, organizirani v ljubljanski zvezi, se pripeljejo jutri v četrtek pod vodstvom rav-

natelja Petelna v Maribor. Bili so na poučno-strokovni turneji po raznih tujsko-prometnih središčih Avstrije in Češkoslovaške. Mariborski stanovski tovariši jim pripravljajo pristrčen sprejem.

Odličan gost prispe danes iz Zagreba v Maribor, in sicer tajnik zunanega ministrstva Velike Britanije g. Kenöch Johnstone. Prijatelji angleškega jezika in angleške kulture v Mariboru mu pripravljajo pristrčen sprejem. V Maribor prispe jutri v četrtek.

PRI ZAPRTJU IN MOTNJAH V PREBAVI
vzeti zjutraj na prazen želodec čaša
Franz Josefove grenčice
Registrirano od ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje S. br. 15.485 od 25 V 1935

Bela vrana. Posestnik Matija Domanjko pri Sv. Juriju ob Ščavnici je ustrelil belo vrano, ki jo je davi prinesel g. Wallnerju v Solvenski ulici, ki jo bo nagačil in razstavil v izložbenem oknu.

Drugi opornik so pričeli graditi pri mostu na Mariborski otok. Dela izvršuje tukajšnje stavbeno podjetje inž. Jelenc & inž. Šlajmer.

Na Aleksandrovi cesti preurejujejo širok hodnik, ki je bil doslej precej zanemarjen.

Mestna uprava upokojenih častnikov in vojaških uradnikov v Mariboru razglaša svojim članom: V prvi polovici meseca oktobra mora vložiti vsak upokojenec in vsaka upokojenka, ki prejema pokojnine pri finančni direkciji v Ljubljani, prijavo za prejem osebne in draginjske doklade. Prijave, vložene pred 1. oktobrom ali po 15. oktobru, so neveljavne. Nova uredba o znižanju osebnih pristojbin, ki se pa ne tiče staroupokojencev, bo te dni objavljena v Službenem listu. Ker se je čl. 29. I. odstavek, uredbe o draginjskih dokladah od 1. 1932., ki vsebuje način in besedilo prijave, menjal, priporočamo prizadetim upokojencem,

GRAJSKI KINO Telefon 22-19

Od danes dalje

AMPHITRYON, z neba pride sreča

velefilm poln sijajnega humorja in zabave. Willy Fritsch, Käthe Gold, Adela Sandrock in Paul Kemp.

Naš prihodnji spored velefilm Ufe: BARCAROLA. Gustav Fröhlich, Lida Barova.

Kino Union. Premijera prvega originalnega francoskega filma »Vrtinec« (Remous). Velefilm odlične kvalitete, mojstrske režije in igre, erotike in strastne ljubezni.

da ga prečitajo in po njem sestavijo zahteve prijave. Za invalide je važna določba § 78., po kateri so osebe, ki so brez lastne krivde do 31. marca 1935 prejele kot invalidske prejemke v kakršnikoli obliki več kot jim je pripadalo, oproščene povračila prejetih preužitkov državi.

Slike malih harmonikarjev »Harmonije«, Maribor, z Bleda, slikane ob priliki zasedanja male antante, dobite v upravi »Večernika«, Gosposka ulica 11.

Srečke za I. razred državne razredne loterije so dospеле in jih dobijo igralci v upravi »Jutra« in »Večernika« v Mariboru, Gosposka ulica 1.

Društvo »Nanos« pripravlja organizacijo spominskih predavanj, ki se bodo vršila v času od 13. do 20. oktobra. Prosimo vsa društva, da blagovolijo upoštevati te dneve ter naj ne prirejajo drugih prireditev v tem času. Predavanja se bodo vršila v širokem obsegu ter bomo natančen spored objavili v kratkem. Razen gg. predavateljev iz Maribora bodo sodelovali tudi predavatelji iz Beograda in Ljubljane.

Lahkoatletski miting za prvenstvo srednjih šol v Mariboru se bo vršil letos 5. in 6. oktobra na igrišču SK Železničarja.

Nočno lekarniško službo imata danes Vidmarjeva in Savostova lekarna, jutri v četrtek Minašnikova in Sirakova.

Preko meje je kanil na avstrijsko stran brez potnega lista 33letni slikarski pomočnik I. P. iz Litije. Naši graničarji so ga tik pred prehodom pri Sv. Duhu zalotili in ga pridržali.

Drava je naplavila pri Brezju truplo okoli 18 let stare ženske, visoke 164 cm, s kostanjevimi lasmi. Na sebi ima plavo obleko, polsvilene nogavice, rdečkast žemper in nizke rumene čevlje. Eventuelne prijave naj se pošljejo najbližji orožniški postaji.

Srčne zadevščine in njih posledice. V mariborsko bolnišnico so včeraj pripeljali 18letnega posestniškega sina Slavka Šamca iz Vukovja pri Sv. Marijeti ob Pesnici. Imenovanega sta napadla: zasede dva njegova ljubezenska tekmeča in ga s koli nevarno namlatila. Zlasti hude poškodbe ima Šamec po hrbtu.

Če Ti žena še ni oblečena, ko je že zdavnaj pričelo prvo dejanje v gledališču, ne jezi se..... jej

Kiki bonbone.

PROIZVOD »UNION«, ZAGREB.

Narodno gledališče

Do prvega oktobra sprejema gledališka blagajna prijave za gledališki abonma. Da ustreže abonentom v čim večji meri, se ni gledališka uprava ustrašila prav nobenih stroškov ter je povabila ljubljansko opero, da odpoje Rossinijevo opero »Seviljskega brivca« za vse abonmane. Razen tega prejmejo abonentje letos 13 dramskih, sedem opernih predstav ter en koncert. Repertoar je prav izbran, popestrila ga bodo številna gostovanja priznanih ljubljanskih umetnikov. Obroki (sedem jih je treba zaporedoma vsak mesec plačevati) so tako nizki, da je omogočen celo ložni abonma manj premožnim slojem. — Otvoritvena predstava — osem slik iz romana Dostojevskega »Bratje Karamazovi« bo v torek 1. oktobra, kot druga premiera sledila Molièrejeva komedija »Tartuffe«. — Abonirajte se torej v gledališču, ki nudi res najcenejše duševno razvedrilo! Na željo lahko vplačajo abonentje prvi obrok šele 1. oktobra.

Igralski studio (koncesioniran od ministrstva prosvete) dihalne, glasovne in govorne vaje, recitacija, improvizacija, igranje, mimika, študij vlog; (na željo se podučuje nemški odrski jezik) (Bühnensprache). — Ob zaključku sezone javna produkcija. Pismene prijave na vodstvo Igralskega studia, Koroščeva 7, II. nadstr., pri Nabergoju.

in izčrpanosti je v omenjeni ulici radl slabosti padla neka krava in vsak čas je bilo pričakovati, da pogine. Pasantje so poklicali na pomoč tukajšnje reševalce, ki so kravo dvignili in odpeljali v mestno klavnico.

Pajman-Košanj? V mariborski okolici so dan na dan ponavljajo v zadnjem času vlomi in vlomne tatvine. Sedaj so se te ponočne dvonožne srake pojavile pri posestniku Antonu Žunku v Selnici ob Dravi ter odnesli razne obleke in drugih predmetov v vrednosti okoli 2000 dinarjev.

Skomine po jabolkah ne dajo miru nekaterim zlikovcem. Obklestili so jabolane v sadovnjaku posestnikov Ivana Galuna v Varoši, posestnika Leopolda Rojsa v Krasini in posestnice Pavle Glančnikove na Fali. Prvem so obklestili za 200 kg, drugemu 160, Glančnikovi pa 500 kg jabolok.

Posoda, posteljina, perilo in drugi predmeti so izginiti posestniku Henriku Frimlu v Pogledu pri Apačah. Na delu so bili zlikovci, ki so si pomagali v notranjost hiše s ponarejenimi ključi.

Saharinček pod krilom. Studenski orožniki so včeraj v Pekrah aretirali 48letno služkinjo Marijo V., ki je prodajala v mariborski okolici saharin. Pri preiskavi so izvlekli izpod njenega krila 48 škatlic saharina. Aretiranka pravi, da je tihotapsko blago kupila na mariborskem trgu.

Novi vinček je dobil nekako kartelirano ceno 8 dinarjev za liter, le ponekod se dobi po 6 dinarjev liter. Gostilničarjev ne zadene nikakršna krivda, saj morajo sedaj plačati na vinski mošt iste doklade, kakor na očiščeno vino.

Današnji mali trg je bil precej dobro založen. Cene so bile v splošnem iste kakor pretečeni teden, le pri sadju so nekoliko padle. Na sadni trg so pripeljali kmetje 31 vozov češpelj, jabolok, hrušk, grozdja in breskev, razen tega štiri voze čebule, zelja, fižole, kumaric, paprike in drugih pridelkov.

Mariborsko vreme. Padavine 8,2, relativna vlaga 92, maksimalna temperatura 19,6, minimalna 12,2, barometer 736,3.

„Cuvarite Jugoslavijo“

MARIJ SKALAN

ROMAN Sida Silanova

Po tej odločitvi je iskal nove priloznosti, da bi se sešel z njo na samem, stopil k njej, ji vse obrazložil ter nato predlagal pot v končno skupnost. Toda tedaj je bila ona tista, ki se ga je izogibala. V hipu, ko sta bila po dolgih mesecih sama v Maryni sprejemnici, je spoznala, da so misli in tihi sklepi eno, dejanja pa drugo. Ne, za taka dejanja še ni imela poguma. Treba bi bilo drugačnih, močnejših pobud, ali pa trenutkov, ko prevzemajo človeka taka razpoloženja, da je pripravljen brez pomislekov vreči se v vse, kar se odpre pred njim, pa naj potem vodi že v srečo ali pogubo. V njeni jedki samoti in otopeljavajoči enoličnosti pa ni bilo ne takih velikih pobud ne brezmišelnih trenutkov.

Kljub temu, ali morda prav zaradi tega, so Sidini živci še bolj pešali. Pomiritve ni našla več ne v samopremagovanju ne v molitvi. Njena prejšnja vera je izgubila skoraj tako nepričakovano, kakor se je pojavila. Sprva je še hodila v cerkev, pokleknila pred Marijo, sklenila roke in molila, toda vse to ni imelo več resničnih notranjih pobud. Njene molitve so postale mehanično izgovarjanje

besed, od katerih je bila duša daleč in jim srce ni dajalo zanosnih čustev. Tega se je dobro zavedala in se je jezila nase, svojo usodo, okolico in Boga samega. Dolžila ga je, da se je obrnil od nje, ker se ni zavedala, da se je le ona odvrnila od njega.

Ervin je bil sicer slep za vzroke njenih duševnih stanj, vendar je polagoma spoznaval, da jo bo nadaljnje stopnjevanje živčne razruvanosti privedlo v popolno propast, ako se ne najde zdravilo. To zdravilo si je zamišljal seveda pri zdravniku in v lekarni in jo je zato silil, naj gre v kak sanatorij. Temu se je odločno upirala, naposled je pa sklenila oditi za nekaj dni v Maribor k Martinčevim, kjer bi lahko obiskovala zdravnika. V resnici se je hotela le iznebiti domačih in najti v Mariboru priloznost za treznejše razmišljanje ob posvetovanju z Danico.

XVIII.

Kakor hidra s sto nenasitnimi žreli se je tedaj plazila po Mariboru in po deželi kriza vseh vrednot: gospodarstva, denarstva, načel, morale in še same politike. Slovensko ljudstvo je preživljalo

najtežje dni notranje in zunanje razruvanosti in obupne brezciljenosti. Kriza vsega je porušila prejšnje trdne temelje in novi še niso bili zgrajeni, le redki posamezniki so jih rahlo slutili nekje v daljavi bodočnosti.

Miselnost intelektualcev se je razbila na tisoč kosov, vsak je postavljaj svoje teze in antizeze, vsak je ustvarjal svoje definicije pojmov gospodarstva, denarstva, socialnih vprašanj, kulture in politike. Vrednote individualizma in kolektivizma, fašizma, komunizma in demokracije, narodnega edinstva in samoslovenstva so se pomešale v konglomerat kaosa, iz katerega ni nihče videl rešitve. V strašni kavarniških in gostilniških debat so se utapljale resnice dejanskih položajev, kakor da bi mogla vziti zora rešitve iz sofizma in miselnega konfuzionizma. Vrenje povojnih zmed z razvrednotenjem vrednot je raslo v višek, da se potem strmoglavi v nove globine in ustali naposled v mirnih strugah. Toda te struge so bile še daleč in nihče jim ni vedel končnih smeri. Tako je postal tedanji karneval bolj simbol resničnega življenja, kakor pa čas veselega razvedrila. Po kavarnah, gostilnah, plesiščih in drugih zabaviščih so iskali ljudje s humorjem obešenjakov pozabe za vsakdanjost, zapravljali brezmišelnost zadnje dinarje in se potem vračali pozno v noč domov z razbolelimi glavami in praznimi

žepi. Sida je bila preveč zaposlena sama s seboj, da bi mogla pogledati globlje v čas in njegovo podobo, ali celo razmišljati o vsem tistem, kar se je plazilo okoli nje, vendar je prav dobro čutila, da tudi izven nje ni mnogo drugače kakor v njej.

»Kakor da je vsa moja notranja razbitost planila v svet in ga zmedla, se mi zdi včasih, ko odprem oči in pogledam okoli sebe,« je dejala Martincu in Danici. »Ali pa je le zmeda sveta potegnila še mene v svoj vrtnec in smo vsi, ki živimo v teh časih, obsojeni v bolno, brezciljno beganje, mali in nemočni, kakor mravlje pred razdrtim mravljiščem?«

»Tudi meni se zdi, da razpadamo in gnijemo, in bomo naposled le še gnoj za rast tistih, ki pridejo za nami,« je dostavil Martinc. »Ljudje velike prelomnice, ki ne morejo živeti tako, kakor so bili ustvarjeni in še ne znajo tako, kakor bi to treba.«

»Jaz vsega tega ne čutim tako, kakor vidva,« se je vmešala Danica, »in plavam rajše po površini, vendar se tudi meni zazdi včasih, da je postal ves svet ena sama norišnica. Treba bi bilo pogledati v astrologijo in ugotoviti, od katerega planeta prihajajo ti uplivi?«

Iz življenja in sveta

Žena, ki je obvladovala najbolj čudaškega cesarja

Ob 80 letnici prijateljice in ljubice Franca Jožefa I., Katarine Schrattove — Zanimive reči iz tajinstvenega, intimnega ozadja o razmerju cesarja do bivše gledališke igralkice

Te dni so se dunajski in avstrijski časniki v obče zelo razpisali ob priliki, ko je obhajala 80letnico rojstva žena, ki je v blagopokojni avstro-ogrski monarhiji igrala veliko vlogo: Katarina Schratt, ljubica in prijateljica cesarja Franca Jožefa I. Svojo 80letnico je obhajala umaknjena in le v najožjem krogu v svoji vili v Hietzingu v bližini Schönbrunna, ki ji jo je bil podaril pokojni cesar Franc Jožef. Semkaj v to vilo je svojčas zahajal v rani uri cesar Franc Jožef k svoji ljubici. Schrattova je umela, pridobiti si popolno zaupanje cesarja Franca Jožefa, le malo je bilo takšnih, ki so si pridobili zaupanje prisilno nezaupnega ter čudaškega in zapetega cesarja-starca. Schrattova si ga je znala pridobiti, pa ne samo, da si je znala to zaupanje pridobiti, ampak ga je tudi ohranila do smrti cesarja Franca Jožefa.

Zakaj Katarina Schratt?

Bila je mati pokojnega cesarja Franca Jožefa Zofija, ki je sama navezala stike med cesarjem in Katarino Schrattovo, ki je bila preje igralka na odru dvornega gledališča, ko je videla, da padajo sence v zakonsko razmerje med njenim sinom, po značaju konzervativnim in ozkostrčnim, ter cesarico Elizabeto, po značaju veselo, svobodoumno in napredno. Znano je, kako je prišlo po neverjetnem naključju do poroke cesarja Franca Jožefa z Elizabeto Bavarsko. Tik pred končnim dogovorom glede poroke Franca Jožefa s starejšo sestro Elizabetino, se je zasljal v sosednji sobi v poslopju Elizabetinih staršev zvonek in razigran smeh. V naslednjem trenutku se je na vratih pojavila v vsem žaru svoje dekliške mladosti Elizabeta, ki je Franc Jožef dotlej še ni nikdar videl. Franc Jožef je ostrmel, poklical svojo mater Zofijo na stran in ji dejal: **Ta ali nobena.** Pri tem je mislil na Elizabeto. Vsa prigovarjanja matere niso nič zalegla. Franc Jožef je sicer svojo mater ljubil in spoštoval, a je ostal trdoglav. Obveljala je njegova. Toda že prvi meseci po poroki so kazali, da nista Franc Jožef in Elizabeta rojena drug za drugega. Franc Jožef pa je v urah svojega počitka potreboval razvedrila. Njegova mati Zofija mu je sama našla primerno nadomestilo v osebi igralkice Katarine

Schratt. Cesarica Elizabeta sama pa je na vso moč gledala, da je Schrattova kot prijateljica in ljubica cesarjeva svojo nalogo čim boljše izpolnjevala.

Schrattova hrani vse za sebe.

Schrattova je znala zabavati in razvedriti človeka Franca Jožefa, ko je stal pred njo, prost vsega cesarskega dostojanstva. V pristni dunajski govorici mu je nadrobila dan za dnem celo vrsto zanimivih zgodb in škandalčkov iz dunajske družbe. Cesar Franc Jožef je takšne reči rad poslušal. Schrattova je tudi umela izvajati njegov humor. Cesar ni Franc Jožef nikomur potožil, to je storil napram Schrattovi. Schrattova je imela nekaj instinkt, ki ji je zabranjeval, da bi bila kedaj črhnila o politiki. Nikdar ni skušala preprositi cesarja za kakšne stvari iz njene okolice. Najstrožje se je obvarovala vsakršne indiskrecije. Od nje ni izvedel nikdo ničesar. Vse, kar je vedela o raznih dvornih dogodbah in privatnem življenju Franca Jožefa, je obdržala za sebe. Njena taktičnost v tem oziru je bila tolika, da je celo odklonila milijonske zneske, katere so ji ponujali razni ameriški založniki, da bi po smrti cesarja Franca Jožefa napisala svoje spomine. Ostala je v tem oziru neizprosnna.

Dve žemlji: ena za cesarja, druga za Schrattovo.

Koliko je bilo zaupanje, ki si ga je znala ta žena pridobiti pri cesarju Francu Jožefu, se razvidi tudi iz dobe, ko je cesarju umrla kot žrtev Lucenijevega atentata cesarica Elizabeta. Tedaj ni bilo nikogar na dvoru, ki bi si upal, to novico sporočiti staremu cesarju, razven Katarine Schrattove. Ona edina je bila tudi, ki je cesarju dopovedovala potrebo raznih higijeničnih mer, o katerih miselno stari cesar ni ničesar vedel in tudi ni hotel ničesar vedeti. V ranem jutru okoli 4., po zimi in poleti, se je podajal Franc Jožef dan na dan skozi schönbrunnski park v njeno vilo v bližini, kjer je z njo zajutrkoval. Točno ob pol 3. vsako jutro so prebivalci ob dolgi Marijahilferci slišali peketaanje konjskih kopit, na vozu kočijaž in cesarjev sluga. Spredaj dva krasna vranca. Kočija je drvela k dvornemu peku, ki je nalašč za cesarja imel

ob tej uri pripravljene dve posebni žemlji: eno za cesarja, drugo za Schrattovo. Ob neki priliki je Schrattova povabila k zajutрку tudi znanega in slovitega komika Aleksandra Girardija, da bi pomagal razvedriti starega cesarja. Toda ko se je cesar pojavil, je sicer vedno zgovorni in slavni komik, ki ni prišel nikdar v za-

dregu, obsedel na stolu kakor mutec in ni spravil niti besedice iz sebe. Stari cesar ga je nekoliko časa gledal, potem pa je dejal: »Kaj je z vami, gospod Girardi? Slišal sem toliko o vašem humorju, sedaj pa ste tihi?« Tedaj je Girardi našel svoj humor in dejal: »Da. Veličanstvo, govorite vi s kakšnim cesarjem!«

Prerokovanje duceju in negusu

Nastop Mussolinijeve oblasti je hromant zadel, konec pa naj bi bil leta 1937?

Mussolini bo vladal le 15 let.

Josip Randal je zaslovel zaradi svoje hromantične spretnosti. Mnogim glavnim in velikim možem je prerokoval bodočnost. Leta 1922. je sprejel Randal tudi M u s s o l i n i j e, ki tedaj še ni bil zavladal Italiji. Randal mu je prerokoval sledeče: »Vi se boste priborili do oblasti še pred kocem leta 1922., vaša oblast pa bo trajala le 15 let.« Šest mesecev pozneje je Mussolini res postal predsednik vlade in se je začel fašistični režim, ki traja že preko 13 let. Po tej prerokbi Josipa Randal bi imel torej Mussolini vladati še dve leti.

Za negusa kritično leto 1935.

Randal pa je sprejel tudi abesinski negus H a j l e S e l a s i e, in sicer leta 1930. Ko je Randal pogledal poteze na njegovi roki, kakor jih je 8 let prej Mussoliniju, mu je Randal prerokoval, da pri-

de nanj velika nevarnost, ko bo star 43 let, to je v letu 1935. Negus je torej prav sedaj v veliki nevarnosti, da izgubi krono in morda celo glavo. Mussolini pa bi v smislu te prerokbe prišel ob moč šele v letu 1937. Ni treba veliko potrpljenja, da se bo videlo, v koliko se bodo uresničile prerokbe in napovedi slavnega hromanta Josipa Randal.

Prijazna informacija.

Zdravnik: Nič se ne bojte, pred dve-ma letoma sem bil prav tako bolan kakor vi, pa poglejte, kako sem se zredil.

Bolnik: Katerega zdravnika pa ste imeli, prosim?

V vsako slovensko hišo „Večernik!“

<p>Razno</p> <p>PRISTNE KRANJSKE KLOBASE</p> <p>zopet vsak dan sveže na zalogi. Z. Anderle, Gosposka ul. 20. 212</p> <p>STAMPILJE T. SOKLIČ Mbr. Ateljeandromar</p> <p>Zastopnike sprejemem</p> <p>ODI ZA kovine, litine ter vsakovrstne stroje kupuje in prodaja po najvišjih dnevnih cenah vsako množino Justin Gustinčič, Maribor, Tattenbachova ul. 14. 3704</p> <p>JAVNA DRAŽBA, RAZPRODAJA POHIŠTVA</p> <p>28. septembra ob 15. uri. — Orožnova ul. 1. 4301</p> <p>Prodaj</p> <p>AFRIK, ŽIMA, vata, žimnice, otomane, kauč, naslonjače v veliki izbiri nudi najceneje Novak, Ve-trinjska 7, Koroška 8. 4285</p>	<p>SODE.</p> <p>novi, iz prima kalane hrastovine liter 90 para. Sodarstvo Sulcer, Vojašniška 7. 4307</p> <p>DVA SODA,</p> <p>skoraj nova, 350 in 50 liter, ter metilni stroj za surovo maslo naprodaj. Vprašati v pekarni Čebokli, Glavni trg 9. 4305</p> <p>Prodaj poceni NOVO KOLO.</p> <p>Naslov v upravi »Večernika«. 4304</p> <p>NAJMODERNEJŠE IKANINE</p> <p>za pohištvo, zavese, gradl za madrace in drvonitke za rolete poceni pri Novaku Ve-trinjska 7, Koroška 8. 4275</p> <p>Sobo odda</p> <p>SOBO</p> <p>s hrano oddam dveina gospo-doma. Vrbanova 28, prtiličje, desno. 4312</p> <p>Oddam solnčno prazno SOBO.</p> <p>Vrbanova ul. 28. 4302</p> <p>SOBO</p> <p>lepo opremljeno, separirano, oddam. Popovičeva 13 (ob kadetnici). 4300</p>	<p>Sobo išče</p> <p>IŠČEM MIRNO SOBO</p> <p>pri boljši družini v bližini Tr-zaške ceste. Ponudbe na upra-vo lista pod »Solnčno«. 4308</p> <p>Službo dobi</p> <p>UČENKO(CA)</p> <p>sprejem. Fotoatelj Japelj. 4311</p> <p>GOSPODINJO</p> <p>za majhno gospodarstvo iščem. Ponudbe na »Večerni-ka« pod »Stalna služba«. 4309</p> <p>POSTREŽNICO,</p> <p>gospodinjstvo pomočnico, za celi dan, snažno in pošteno, sprejem takoj. Naslov v upravi »Večernika«. 4306</p> <p>Službo išče</p> <p>BOLJŠE DEKLE,</p> <p>ki zna dobro kuhati, z letnim spričevalom, išče mesta pri boljši, mali družini ali starejšem gospodu za gospodinjso 1. ali 15. oktobrom. Dopisi pod »Vestna in zanesljiva« na upravo lista. 4303</p>
--	--	---